

Zhrnutie základných faktov o občianskoprávnej zodpovednosti za jadrové škody

1. Medzinárodnoprávna rovina

Slovenská republika je od roku 1995 zmluvným štátom nerevidovaného Viedenského dohovoru o občianskoprávnej zodpovednosti za jadrové škody z roku 1963 (oznámenie MZV SR č. 70/1996 Z. z.)

Limit zodpovednosti prevádzkovateľa podľa Viedenského dohovoru 1963 je ustanovený **ako minimálny limit 5 000 000 USD za každú jadrovú udalosť pri cene zlata k 29. 4. 1963; t. j. 35 USD/za trójsku uncu čistého zlata**. Vzhľadom na to, že cena zlata kolíše a zároveň kolíše kurz dolára voči ostatným menám, je tento limit do určitej miery pohyblivý a kolíše v závislosti od ceny zlata na svetových finančných trhoch.

2. Vnútroštátna rovina

a) Viedenský dohovor 1963 bol prvý krát inkorporovaný do slovenského právneho poriadku k **1. 7. 1998** v atómovom zákone **č. 130/1998 Z. z.** a limit zodpovednosti bol stanovený **na 2 mld. Sk**. V júli 1998 bola cena zlata **cca 280 USD/trójsku uncu čistého zlata**. To znamená, že cena zlata vzrástla oproti 29. 4. 1963 **8 – násobne**. Koeficientom 8 je potom treba vynásobiť aj limit pôvodných 5 000 000 USD a limit zodpovednosti teda **bol v júli 1998 cca vtedajších 40 000 000 USD** na jednu jadrovú udalosť. **Pri kurze USD voči SKK k 1. 7. 2008 1:35,413 a následne 40 000 000 USD x 35,413= 1 416 520 000,- SKK**. To znamená k **1. 7. 1998 bola slovenská právna úprava plne v súlade s medzinárodnou zmluvou, ktorou je viazaná a limit 2 mld. Sk bol dokonca o cca 500 mil. Sk vyšší ako požadovaný limit**.

Tabuľkové vyjadrenie

Stav k 01. 07. 1998

USD:SKK = 1: 35,413

Limit zodpovednosti vo VD vyjadrený k 1. 7. 1998	Limit zodpovednosti podľa zákona č. 130/1998 Z. z.	Rozdiel oproti VD (+) v súlade s VD (-) v rozpore s VD
40 000 000 USD	56 476 435 USD	(+) 26 476 435 USD
1 416 520 000SKK	2 000 000 000 SKK	(+) 583 480 000 SKK

b) Viedenský dohovor 1963 bol druhý krát inkorporovaný do slovenského právneho poriadku k 1. 12. 2004 v atómovom zákone **č. 541/2004 Z. z.**, ktorý zrušil predošlý zákon č. 130/1998 Z. z. a limit zodpovednosti bol stanovený **na 75 000 000 EUR pre jadrové zariadenia na energetické účely a 50 000 000 EUR pre jadrové zariadenia na neenergetické účely a pre prepravy rádioaktívnych materiálov.** V decembri 2004 bola cena zlata **cca 425 USD/trójsku uncu čistého zlata.** To znamená, že cena zlata vzrástla oproti 29. 4. 1963 cca **12 - násobne.** Koeficientom 12 je potom treba vynásobiť aj limit pôvodných 5 000 000 USD a limit zodpovednosti **bol v decembri 2004 cca vtedajších 60 000 000 USD** na jednu jadrovú udalosť. Pri kurze USD voči SKK k 1. 12. 2004 1:29,579 a následne kurzu EUR voči SKK k 1. 12. 2004 1:39 a následne 60 000 000 USD x 29,579 = 1 774 740 000,- SKK **čo sa rovná 45 506 154 EUR.** To znamená k **1. 12. 2004 bola slovenská právna úprava plne v súlade s medzinárodnou zmluvou, ktorou je viazaná a limit 75 000 000 EUR resp. 50 000 000 EUR bol dokonca o cca 30 mil. EUR resp. o 5 mil. EUR vyšší ako požadovaný limit v medzinárodnej zmluve.**

Tabuľkové vyjadrenie

Stav k 01. 12. 2004

EUR:USD = 1:1,329

EUR:SKK = 1:39

USD:SKK = 1:29,579

Limit zodpovednosti vo VD vyjadrený k 1. 12. 2004	Limit zodpovednosti podľa zákona č. 541/2004 Z. z. pre ENERGETICKÉ JADROVÉ ZARIADENIA	Rozdiel oproti VD (+) v súlade s VD (-) v rozpore s VD
60 000 000 USD	99 675 000 USD	(+)39 675 000 USD
45 146 726 EUR	75 000 000 EUR	(+)29 853 274 EUR
1 760 722 314 SKK	2 925 000 000 SKK	(+)1 164 277 686 SKK

Limit zodpovednosti vo VD vyjadrený k 1. 12. 2004	Limit zodpovednosti podľa zákona č. 541/2004 Z. z. pre NEENERGETICKÉ JADROVÉ ZARIADENIA a PRE PREPRAVU RÁDIOAKTÍVNEHO MATERIÁLU	Rozdiel oproti VD (+) v súlade s VD (-) v rozpore s VD
60 000 000 USD	66 450 000 USD	(+) 6 450 000 USD
45 146 726 EUR	50 000 000 EUR	(+) 4 853 274 EUR
1 760 722 314 SKK	1 950 000 000 SKK	(+) 189 277 686 SKK

c) Vývoj ceny zlata prudko stúpal najmä v poslednom období. Súčasný stav je nasledovný (február 2009)

Tabuľkové vyjadrenie

Stav k februáru 2009

EUR:SKK (konverzný kurz) = 1:30,126 USD:SKK = 1:23,547 EUR:USD = 1:1,2794

Limit zodpovednosti vo VD v dnešnom vyjadrení	Limit zodpovednosti podľa zákona č. 541/2004 Z. z. pre ENERGETICKÉ JADROVÉ ZARIADENIA	Rozdiel oproti VD (+) v súlade s VD (-) v rozpore s VD
134 550 000 USD	95 955 000 USD	(-)38 595 000 USD
105 166 484 EUR	75 000 000 EUR	(-)30 166 484 EUR
3 168 248 850 SKK	2 259 452 385 SKK	(-)908 796 465 SKK

Limit zodpovednosti vo VD v dnešnom vyjadrení	Limit zodpovednosti podľa zákona č. 541/2004 Z. z. pre NEENERGETICKÉ JADROVÉ ZARIADENIA a PRE PREPRAVU RÁDIOAKTÍVNEHO MATERIÁLU	Rozdiel oproti VD (+) v súlade s VD (-) v rozpore s VD
134 550 000 USD	63 970 000 USD	(-)71 580 000 USD
105 166 484 EUR	50 000 000 EUR	(-)55 166 484 EUR
3 168 248 850 SKK	1 506 300 000 SKK	(-)1 661 948 850 SKK

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že nárast ceny zlata až na dnešnú úroveň cca 950 USD/trójsku uncu čistého zlata bol badateľný najmä v rokoch 2007 až 2008. V čase tvorby oboch atómových zákonov boli však limity zodpovednosti stanovené v rámci limitu ustanoveného medzinárodnou zmluvou, ba dokonca ho vysoko prevyšovali. Tak dlhodobo vopred (pri tvorbe posledného atómového zákona v r. 2003) nie je možné predpovedať vývoj ceny zlata.

ÚJD SR však reagoval na vzniknutú situáciu a v novembri 2008 predložil do vlády SR komplexný materiál Analýza stavu a koncepcia budovania nového systému občianskoprávnej zodpovednosti za jadrové škody v Slovenskej republike, ktorý bol dňa 03. 12. 2008 schválený uznesením vlády 880/2008. Podľa tohto uznesenia vlády SR má ÚJD SR predložiť do 30. 06. 2010 na rokovanie vlády nový zákon o občianskoprávnej zodpovednosti za jadrové škody, na príprave ktorého sa intenzívne pracuje v rámci medzirezortnej pracovnej skupiny.

Za účinnosti všetkých právnych úprav platných v Slovenskej republike, odkedy je SR zmluvným štátom Viedenského dohovoru 1963, platila zásada, že za jadrovú škodu zodpovedá prevádzkovateľ a na zákonný limit zodpovednosti musí byť poistený v plnom rozsahu.